

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä elintarvikerasvoista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräistä elintarvikerasvoista annettua lakia siten, että nykyistä useammanlaisten margariini- ja voi-kasvi-

öljyosvalmisteiden valmistaminen ja kaupan pitäminen olisi mahdollista.

Lain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen tultua hyväksytyksi.

PERUSTELUT

1. Ehdotetut muutokset

Eräistä elintarvikerasvoista annetun lain (1/79) 1 §:n 1 momentin mukaan sanottu laki koskee kaupan pidettävää margariinia, voi-kasviöljyosia ja rasvasekoitetta. Huomioon ottaen, että voita koskevat säännökset sisältyvät elintarvikelain (526/41) nojalla annettuun voiasetukseen (276/66), ehdotetaan lain 1 §:ään selvyiden vuoksi otettavaksi maininta siitä, että voita osalta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty tai määrätty.

Lain 2 §:n 1 momentin mukaan margariini ja voi-kasviöljyos ovat pääasiassa vesi rasvassa -tyyppisiä emulsiovalmisteita, joiden valmistamiseen saa käyttää ruokarasvaa, ruokarasvaseosta, maitorasvaa, maitoa, kuorittua maitoa, maitojauhetta, heraa ja herajauhetta, proteiinia sekä vetä. Margariinin ja voi-kasviöljyosoksen käsitettä selvennetään sanomalla niiden olomuodon olevan levitettäviä tai juoksevia. Pykälän 2 momentin mukaan margariinissa tulee olla rasvaa vähintään 80 painoprosenttia ja rasvasta saa enintään 20 painoprosenttia olla maitorasvaa. Pykälän 3 momentin mukaan voi-kasviöljyosoksessa tulee olla rasvaa vähintään 80 painoprosenttia. Maitorasvaa tulee olla vähintään 70 mutta enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä. Muun

rasvan kuin maitorasvan tulee olla kovettamattomia kasviöljyjä.

Edellä selostetut margariinin ja voi-kasviöljyosoksen rasvasisällölle asetetut rajat ovat verraten tiukat, eivätkä anna kuluttajille ja elintarvikerasvoja käyttävälle teollisuudelle mahdollisuuksia valita omiin tarpeisiinsa parhaiten soveltuvaa elintarvikerasvaa. Elintarviketeollisuudessa tapahtunut tuotekehitystyö on myös antanut uusia mahdollisuuksia erilaisten rasvakoostumusten aikaansaamiselle.

On ilmennyt tarvetta uusien valmisteiden saamiseen nykyisin kaupan pidettävien rinnalle. Valinnan mahdollisuuksien lisääntyminen elintarvikerasvojen osalta olisi kuluttajan kannalta merkityksellistä ja elintarvikerasvoja valmistavalle ja käyttävälle teollisuudelle olisi tarpeen antaa mahdollisuuksia uuteen tuotekehittelyyn. Useissa Euroopan maissa, muun muassa Ruotsissa, on otettu käyttöön jäljempänä mainitunlaisia valmisteita. Edellä sanotun vuoksi ehdotetaan lakia muutettavaksi siten, että nykyisten lisäksi kahden uuden margariinivalmisteen ja kahden uuden voi-kasviöljyosvalmisteen valmistaminen ja kaupan pitäminen olisi mahdollista.

Toisen uuden margariinivalmisteen, jonka kauppataavan mukainen nimi olisi margariini 60, rasvapitoisuuden tulisi olla vähintään 58 ja enin-

tään 62 painoprosenttia ja rasvasta saisi enintään 40 painoprosenttia olla maitorasvaa. Muuta kuiva-ainetta saisi olla enintään 15 painoprosenttia. Toisen, margariini 40:n, rasvapitoisuuden tulisi olla vähintään 39 ja enintään 41 painoprosenttia ja rasvasta saisi enintään 40 painoprosenttia olla maitorasvaa. Muuta kuiva-ainetta saisi myös tässä margariinissa olla 15 painoprosenttia. Kansainvälisen standardin mukaisesti margariini 40:n kauppataivan mukaisena nimenä voisi olla myös minariini. Näistä muutoksista ehdotetaan säädettäväksi lain 2 ja 3 §:ssä.

Uusien voi-kasviöljyseosten tulisi olla rasvapitoisuudeltaan edellä mainittuja uusia margariineja vastaavia. Uusien valmisteiden kauppataivan mukaiset nimet olisivat voi-kasviöljyseos 60 ja voi-kasviöljyseos 40. Ensiksi mainittu valmiste sisältäisi rasvaa vähintään 58 ja enintään 62 painoprosenttia ja rasvasta tulisi olla maitorasvaa vähintään 60 ja enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä ja lisäksi se saisi sisältää muuta rasvatonta kuiva-ainetta enintään 15 painoprosenttia. Viimeksi mainittu valmiste sisältäisi rasvaa vähintään 39 ja enintään 41 painoprosenttia ja maitorasvaa tulisi olla vähintään 60 ja enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä. Rasvatonta kuiva-ainetta saisi olla enintään 15 painoprosenttia. Voi-kasviöljyseosten muun kuin maidosta peräisin olevan rasvan tulee olla kovettamattomia kasviöljyjä. Uusien voi-kasviöljyseosten samoin kuin voimassa olevan lain mukaisen voi-kasviöljyseoksen koostumuksesta säädettäisiin lakiin lisättäväksi ehdotettavassa uudessa 3 a §:ssä.

Voimassa olevan lain 3 §:n säännökset, jotka koskevat rasvasekoitetta, ehdotetaan otettaviksi samansisältöisinä lakiin lisättävään uuteen 3 b §:ään.

Uusien rasvavalmisteiden kauppataivan mukaiset nimet lisäävät erilaisten lakisääteisten nimien määrää. Tämä on omiaan vaikeuttamaan eri valmisteiden erottamista toisistaan. Sekaannusten estämiseksi olisi tarpeen ottaa lakiin uudelleen säännös, jolla kielletään toisten elintarvike- ja rasvavalmisteiden nimien tarpeeton ja kuluttajaa harhaanjohtava käyttö. Vastaava säännös oli aiemmassa margariinivalmistelaisissa (240/32). Näistä rajoituksista säädettäisiin lain 11 §:ään lisättäväksi ehdotettavassa uudessa 2 momentissa.

2. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen valtiontaloudelliset vaikutukset riippuvat uusien valmisteiden tulevasta kulutuksesta. Lyhyellä aikavälillä arvioidaan sekä uusien voi-kasviöljyseosten että uusien margariinien kulutuksen nousevan noin 2 miljoonaan kiloon vuodessa. Samalla sekä voim että margariinin kulutus laskisi noin 1 miljoonalla kilolla. Voissa ja eri elintarvike- ja rasvoissa käytettävän voirasvan kulutus säilyisi tällöin vakiona.

Edellä esitettyjen kulutusarvioiden toteutuessa lainmuutoksen vaikutukset ravintorasvaverokertymään olisivat vähäiset. Voi-kasviöljyseosten rypsi-raaka-aineisiin sovelletaan voimassa olevaa verotusta, jolloin verokertymän arvioidaan vähenevän noin yhdellä miljoonalla markalla vuodessa.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Siirtymävaihetta silmällä pitäen ehdotetaan säädettäväksi, että tässä laissa tarkoitettuja valmisteita saisi luovuttaa kauppaan, vaikka valmis- teet eivät myyntipäällyksmerkintöjen osalta täytä tämän lain vaatimuksia, kuuden kuukauden aikana lain voimaantulosta lukien sekä pitää kaupan ja myydä yhdeksän kuukauden aikana sanotusta ajankohdasta lukien.

4. Säättämisjärjestys

Huomioon ottaen, ettei margariinivalmistelaki, jolla kiellettiin toisten elintarvikevalmisteiden nimien tarpeeton ja harhaanjohtava käyttö, ollut säädetty perustuslain säätämistä määrätystä järjestyksessä, hallitus katsoo, ettei esitykseen sisältyvää lakiehdotusta ole käsiteltävä sanotussa järjestyksessä. Koska kuitenkin ehdotetut nimien käyttämisestä koskevat kiellot saattavat merkitä puuttumista omaisuuden suojan piiriin kuuluviin oikeuksiin, olisi suotavaa, että säätämisjärjestyksestä hankittaisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä elintarvikerasvoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräistä elintarvikerasvoista 5 päivänä tammikuuta 1979 annetun lain (1/79) 1—3 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980 ja 5 päivänä elokuuta 1983 annetuilla laeilla (1035/80 ja 682/83) ja 3 § osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla sekä

lisätään lakiin uusi 3 a ja 3 b § sekä lain 11 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Tämä laki koskee kaupan pidettävää margariinia, voi-kasviöljyseosta ja rasvasekoitetta, joista käytetään jäljempänä nimitystä valmiste.

Voin osalta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty tai määrätty.

2 §

Margariini ja voi-kasviöljyseos ovat levitettäviä tai juoksevia pääasiassa vesi rasvassa -tyyppisiä emulsiovalmisteita, joiden valmistamiseen saa käyttää ruokarasvaa, ruokarasvaseosta, maitorasvaa ja muita maitovalmisteita, maitoa, proteiinia ja vettä.

Margariinin ja voi-kasviöljyseoksen tulee täyttää maa- ja metsätalousministeriön asettamat laatu- ja puhtausvaatimukset.

3 §

Valmisteessa, jonka kauppataivan mukainen nimi on margariini, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 80 painoprosenttia. Rasvan määrästä saa enintään 20 painoprosenttia olla maitorasvaa.

Valmisteessa, jonka kauppataivan mukainen nimi on margariini 60, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 58 ja enintään 62 painoprosenttia. Rasvan määrästä saa enintään 40 painoprosenttia

olla maitorasvaa. Rasvatonta kuiva-ainetta saa olla enintään 15 painoprosenttia.

Valmisteessa, jonka kauppataivan mukainen nimi on margariini 40, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 39 ja enintään 41 painoprosenttia. Rasvan määrästä saa enintään 40 painoprosenttia olla maitorasvaa. Rasvatonta kuiva-ainetta saa olla enintään 15 painoprosenttia. Tämän valmisteen kauppataivan mukaisena nimenä saadaan käyttää myös sanaa minariini.

3 a §

Valmisteessa, jonka kauppataivan mukainen nimi on voi-kasviöljyseos, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 80 painoprosenttia. Maitorasvaa tulee olla vähintään 70 ja enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä.

Valmisteessa, jonka kauppataivan mukainen nimi on voi-kasviöljyseos 60, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 58 ja enintään 62 painoprosenttia. Maitorasvaa tulee olla vähintään 60 ja enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä. Rasvatonta kuiva-ainetta saa olla enintään 15 painoprosenttia.

Valmisteessa, jonka kauppataivan mukainen nimi on voi-kasviöljyseos 40, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 39 ja enintään 41 painoprosenttia. Maitorasvaa tulee olla vähintään 60 ja

enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä. Rasvatonta kuiva-ainetta saa olla enintään 15 painoprosenttia.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetuissa valmis-teissa tulee muun rasvan kuin maitorasvan olla kovettamattomia kasviöljyjä.

3 b §

Rasvasekoite on nestemäinen tai jauhemainen valmiste, jonka valmistamiseen saa käyttää ruoka-rasvaa, ruokarasvaseosta, kuorittua maitoa ja rasvatonta maitojauhetta, heraa ja herajauhetta, proteiinia, makeutusainetta sekä vettä. Rasvasekoitteessa tulee olla rasvaa vähintään 12 painoprosenttia. Rasvasekoitteen myyntipäällyksessä tulee sen kauppatavan mukaisessa nimessä, joka on rasvasekoite, ilmoittaa valmisteen rasvapitoisuus. Maitorasvaa saa olla enintään 0,2 painoprosenttia. Maidon kaltaisen rasvasekoitteen valmistus ja myynti on kielletty.

Tarkempia määräyksiä rasvasekoitteen rasvapitoisuuksista sekä laatu- ja puhtausvaatimuksista antaa maa- ja metsätalousministeriö.

11 §

Margariinin myyntipäällyksessä ei saa käyttää sanaa voi missään muodossa eikä vastaavasti voikasviöljyseoksen myyntipäällyksessä sanaa margariini siten, että se voi johtaa kuluttajaa harhaan valmisteen koostumuksen suhteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Tässä laissa tarkoitettuja valmisteita, jotka eivät myyntipäällyksimerkintöjen osalta täytä tämän lain vaatimuksia, saa luovuttaa kauppaan kuuden kuukauden aikana lain voimaantulosta sekä pitää kaupan ja myydä yhdeksän kuukauden aikana sanotusta ajankohdasta.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri Toivo Yläjärvi

Laki

eräistä elintarvikerasvoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräistä elintarvikerasvoista 5 päivänä tammikuuta 1979 annetun lain (1/79) 1—3 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980 ja 5 päivänä elokuuta 1983 annetuilla laeilla (1035/80 ja 682/83) ja 3 § osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla sekä

lisätään lakiin uusi 3 a ja 3 b § sekä lain 11 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §.

Tämä laki koskee kaupan pidettävää margariinia, voi-kasviöljyseosta ja rasvasekoitetta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista elintarvikerasvoista käytetään tässä laissa nimitystä valmiste.

2 §.

Margariini ja voi-kasviöljyseos ovat pääasiassa vesi rasvassa -tyyppisiä emulsiovalmisteita, joiden valmistamiseen saa käyttää ruokarasvaa, ruokarasvaseosta, maitorasvaa, maitoa, *kuorittua maitoa, maitojauhetta, heraa ja herajauhetta*, proteiinia sekä vettä. *Margariini ja voi-kasviöljyseos sanoja tulee käyttää näiden valmisteiden kauppatavan mukaisina niminä.* Margariinin ja voi-kasviöljyseoksen tulee täyttää maa- ja metsätalousministeriön asettamat laatu- ja puhtausvaatimukset.

Margariinissa tulee olla rasvaa vähintään 80 painoprosenttia. Rasvasta saa enintään 20 painoprosenttia olla maitorasvaa. (Ks. ehd. 3 §:n 1 mom.)

Voi-kasviöljyseoksessa tulee olla rasvaa vähintään 80 painoprosenttia. Maitorasvaa tulee olla vähintään 70 mutta enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä. Muun rasvan kuin maitorasvan tulee olla kovettamattomia kasviöljyjä. (Ks. ehd. 3 a §:n 1 ja 4 mom.)

Ehdotus

1 §

Tämä laki koskee kaupan pidettävää margariinia, voi-kasviöljyseosta ja rasvasekoitetta, *joista käytetään jäljempänä nimitystä valmiste.*

Voin osalta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty tai määrätty.

2 §

Margariini ja voi-kasviöljyseos ovat *levitettäviä tai juoksevia* pääasiassa vesi rasvassa -tyyppisiä emulsiovalmisteita, joiden valmistamiseen saa käyttää ruokarasvaa, ruokarasvaseosta, maitorasvaa ja muita maitovalmisteita, maitoa, proteiinia ja vettä.

Margariinin ja voi-kasviöljyseoksen tulee täyttää maa- ja metsätalousministeriön asettamat laatu- ja puhtausvaatimukset.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §.

Rasvasekoite on nestemäinen tai jauhemainen valmiste, jonka valmistamiseen saa käyttää ruokarasvaa, ruokarasvaseosta, kuorittua maitoa ja rasvatonta maitojauhetta, heraa ja herajauhetta, proteiinia, makeutusainetta sekä vettä. Kauppata-
van mukaisena nimenä tulee käyttää sanaa *rasvasekoite*. Rasvasekoitteen tulee täyttää maa- ja metsätalousministeriön asettamat laatu- ja puhtausvaatimukset.

Rasvasekoitteessa tulee olla rasvaa vähintään 12 painoprosenttia. Rasvasekoitteen myyntipäilyksessä tulee valmisteen kauppatavan mukaisessa nimessä ilmoittaa valmisteen rasvapitoisuus. Maitorasvaa saa olla enintään 0,2 painoprosenttia. Maidon kaltaisen rasvasekoitteen valmistus ja myynti on kielletty.

Tarkempia määräyksiä rasvasekoitteen rasvapitoisuuksista antaa maa- ja metsätalousministeriö. (Ks. ehd. 3 b §.)

3 §

Valmisteessa, jonka kauppatavan mukainen nimi on *margariini*, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 80 painoprosenttia. Rasvan määrästä saa enintään 20 painoprosenttia olla maitorasvaa. (Ks. voim. oleva 2 §:n 2 mom.)

Valmisteessa, jonka kauppatavan mukainen nimi on *margariini* 60, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 58 ja enintään 62 painoprosenttia. Rasvan määrästä saa enintään 40 painoprosenttia olla maitorasvaa. Rasvatonta kuiva-ainetta saa olla enintään 15 painoprosenttia.

Valmisteessa, jonka kauppatavan mukainen nimi on *margariini* 40, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 39 ja enintään 41 painoprosenttia. Rasvan määrästä saa enintään 40 painoprosenttia olla maitorasvaa. Rasvatonta kuiva-ainetta saa olla enintään 15 painoprosenttia. Tämän valmisteen kauppatavan mukaisena nimenä saadaan käyttää myös sanaa *minariini*.

3 a §

Valmisteessa, jonka kauppatavan mukainen nimi on *voi-kasviöljyseos*, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 80 painoprosenttia. Maitorasvaa tulee olla vähintään 70 ja enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä. (Ks. voim. oleva 2 §:n 3 mom.)

Valmisteessa, jonka kauppatavan mukainen nimi on *voi-kasviöljyseos* 60, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 58 ja enintään 62 painoprosenttia. Maitorasvaa tulee olla vähintään 60 ja enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä. Rasvatonta kuiva-ainetta saa olla enintään 15 painoprosenttia.

Valmisteessa, jonka kauppatavan mukainen nimi on *voi-kasviöljyseos* 40, rasvapitoisuuden tulee olla vähintään 39 ja enintään 41 painoprosenttia. Maitorasvaa tulee olla vähintään 60 ja enintään 85 painoprosenttia rasvan kokonaismäärästä. Rasvatonta kuiva-ainetta saa olla enintään 15 painoprosenttia.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetuissa valmis-teissa tulee muun rasvan kuin maitorasvan olla kovettamattomia kasviöljyjä. (Ks. voim. oleva 2 §:n 3 mom.)

3 b §

Rasvasekoite on nestemäinen tai jauhemainen valmiste, jonka valmistamiseen saa käyttää ruokarasvaa, ruokarasvaseosta, kuorittua maitoa ja rasvatonta maitojauhetta, heraa ja herajauhetta,

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

proteiinia, makeutusainetta sekä vettä. Rasvasekoitteessa tulee olla rasvaa vähintään 12 painoprosenttia. Rasvasekoitteen myyntipäällyksessä tulee sen kauppatavan mukaisessa nimessä, *joka on rasvasekoite*, ilmoittaa valmisteiden rasvapitoisuus. Maitorasvaa saa olla enintään 0,2 painoprosenttia. Maidon kaltaisen rasvasekoitteen valmistus ja myynti on kielletty.

Tarkempia määräyksiä rasvasekoitteen rasvapitoisuuksista *sekä laatu- ja puhtausvaatimuksista* antaa maa- ja metsätalousministeriö.
(Ks. voim. oleva 3 §.)

11 §

Margariinin myyntipäällyksessä ei saa käyttää sanaa voi missään muodossa eikä vastaavasti voikasviöljyseoksen myyntipäällyksessä sanaa margariini siten, että se voi johtaa kuluttajaa harhaan valmisteiden koostumuksen suhteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Tässä laissa tarkoitettuja valmisteita, jotka eivät myyntipäällyksmerkintöjen osalta täytä tämän lain vaatimuksia, saa luovuttaa kauppaan kuuden kuukauden aikana lain voimaantulosta sekä pitää kaupan ja myydä yhdeksän kuukauden aikana sanotusta ajankohdasta.
